

Wkm 126⁶¹

376 S.B.

Onderwerp: standerdmolen te Ter Haar.

Aan het bestuur van de stichting Vesting Bourtange,
p/a Gemeentehuis,
te
SELLINGEN.

1

9 januari 1978.

Met betrekking tot de eventuele overdracht aan uw stichting van de standerdmolen te Ter Haar en de verplaatsing daarvan naar Bourtange delen wij u het volgende mede.

Van het gemeentebestuur van Vlagtwedde hebben wij een fotocopye ontvangen van uw brief d.d. 27 april 1977, welke u tot voornemd gemeentebestuur hebt gericht en waarin uw zienswijze is neergelegd inzake overdracht van de standerdmolen te Ter Haar aan uw stichting.

Daaruit is ons gebleken, dat uw stichting enerzijds van mening is dat, indien de molen te eniger tijd zal worden afgestoten, zij naar Bourtange dient te worden overgebracht, terwijl anderzijds u zich er mee kunt verenigen, dat de molen voor Ter Apel blijft behouden. Het gemeentebestuur van Vlagtwedde heeft ons medegedeeld, dat zij zich hieraan conformeert.

Van uw standpunt hebben wij met enige verbazing kennis genomen, aangezien uw voorzitter namens de stichting een concreet schriftelijk verzoek tot ons college heeft gericht om de standerdmolen van de gemeente Groningen te mogen kopen met als doel deze naar de vesting Bourtange te verplaatsen. Een kopie van bedoelde brief voegen wij te uwer informatie hierbij.

Wij merken in verband met het vorenstaande voorts op, dat wij ons naar aanleiding van dit verzoek, omtrent de aan een eventuele overdracht en verplaatsing van de molen verbonden aspecten, nader hebben georiënteerd, met name bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en de Provinciale Groninger Molencommissie.

De conclusie van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg is, dat uit een oogpunt van monumentenzorg de handhaving van de molen op de huidige plaats te Ter Haar voorshands de voorkeur verdient.

-Overigens-

Overigens behoeft de keuze van de nieuwe plaats de goedkeuring van de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk.

Bij de Provinciale Groninger Molencommissie bestaan zowel uit landschappelijk oogpunt als uit een oogpunt van technische uitvoerbaarheid ernstige bedenkingen tegen de verplaatsing van de molen. Deze commissie is voorts van mening dat met het slopen, het transport en de herbouw van de molen geen of weinig financieel voordeel ten opzichte van een eventuele nieuwbouw van de molen te Boustange wordt bereikt.

Aan het vorenstaande menen wij de conclusie te moeten verbinden, dat bij een eventuele overdracht van de standerdmolen, deze in elk geval op de huidige plaats dient te worden gehandhaafd.

De secretaris:

Burgemeester en wethouders
van Groningen:

get. W.E. v. Koldam l.s.

get. H.G. Buitter

Voor eensluidend afschrift.
De secretaris van de gemeente Groningen.

Van der Loo

Verslag van de inspectie Standerdmolen te Ter Haar op 24 mei 1978.

Gesproken met de heer Geert Wever, die na het overlijden van zijn vader A. Wever als molenaar van deze molen te boek staat. Eigenlijk is hij pachter van 16 ha. landbouwgrond. Op dit land staat ook de molen, die in het pachtcontract wordt genoemd. Verpachtster is de gemeente Groningen. De vader heeft de molen nog als maalinstrument gebruikt. De economische zin hiervan ging ruim twintig jaar geleden verloren, maar ook de toestand van de molen als maalwerktuig laat al vele jaren te wensen over.

De heer Wever, die de nabije woning Sellingerstraat 22 bewoont, kan onder de huidige omstandigheden gezien worden als de beheerder van de molen. Zijn toezien oog blijkt geregeld nodig. Zijn werk staat echter niet toe dat hij altijd in de nabijheid van de molen verkeert. Enig vandalisme bleef helaas niet uit. Zo bleek nu aansluiting van de bliksembeveiliging op de wieken niet meer met de aardelectroden te zijn verbonden, terwijl uit de koperen kabel langs de staart een stuk ontbrak. Ongenode gasten drongen wel de molen binnen, via de versterkte deur maar ook zelfs door nabij de standaard de onderste vloer open te stoten. Er werd al eens een vangbalk gestolen.

Geopperd is de mogelijkheid door een bordje duidelijk te maken dat men geen vrije toegang heeft tot de molen en ook niet tot het molenerf, maar dat men zich zo nodig kan wenden tot de beheerder. Hiermee wordt de indruk vermeden dat men slechts heeft te doen met een wat verwaarloosd bouwsel, dat aan zijn lot wordt overgelaten. Verder is het uit ervaring bekend dat een in goede staat verkerende en goed verzorgde molen veel minder risico loopt. In goede zin zou veel kunnen worden bereikt als de molen na restauratie zou worden gedraaid en verzorgd door één, misschien twee, vrijwillige, gediplomeerde molenaars. De beheerder voelt voor deze gedachte.

Met het onderhoud van de laatste jaren werd voorkomen dat waterschade binnen de molen zou ontstaan. Hiertoe werd de kast en de kap geteerd, zij het met koolteer. Ten onrechte heeft de gemeente Groningen na 1972 geen gebruik meer gemaakt van de subsidieregeling voor de jaarlijkse onderhoudskosten van windmolens.

Veiligheid van de molen. Naast het bovenstaande omtrent de bliksembeveiliging moet erop gewezen worden dat de staart zodanig wrak is, dat hij geen steun meer biedt. Dit houdt in dat de molen bij een storm kan kantelen!

Memorandum

Standerdmolen te Ter Haar

Deze molen kwam - al weer een tijd terug - in onze vergaderingen aan de orde.

Met molenvriend Bremer heeft toen een opname van de toestand van de molen ~~ge~~plaatst gevonden.

De uitkomst daarvan werd gemeld, ook aan de Provinciale Groninger Molencommissie en Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde Staten gingen bij B. en W. Groningen aandrang uitoefenen om de molen (stadsbezit) te herstellen.

De gemeente had dit plan al wel op gang gebracht, maar deed verder niets meer toen er een briefje van de Rijksdienst voor de Monumenten - zorg kwam dat die dienst geen geld heeft, maar dat de gemeente de molen wel mocht herstellen als ze het zelf maar ~~xxx~~ eerst betaalden. Of en wanneer dan de rijkssubsidie alsnog los zou komen werd niet in de brief vermeld.

De voorzitter van onze stichting was juist bij mij op kantoor toen het voorgaande onderwerp weer telefonisch aan de orde kwam. De gemeenteman (Bergman) kwam later in ongunstige zin op dit gesprek terug. De gemeente Groningen heeft in haar begroting gewoon geen speling om de molen te restaureren. Ook in 1981 niet. De gemeente - zo zegt de heer Bergman - heeft eigenlijk ook niet de interesse tot herstel te komen. De molen is ver weg (geografisch) maar de restauratie even - *gedachte*

De gemeente zal de molen stellig graag overdragen aan de Stichting Groninger Molenvrienden.

Mijnerzijds opgemerkt dat misschien op dit onderwerp ~~xxx~~ een brief van onze stichting tegemoet kan worden gezien. Ik heb duidelijk gemaakt dat wij de molen niet zonder een onderhoudsregeling zullen overnemen.

B. J.
21/2 '80

Voltooien van het herstel. Het voltooien van de stormrestauratie van 1975 tot een totale restauratie is dringend. Het is tussen haakjes inconsequent dat elders in de provincie Groningen met medewerking van het rijk stormschadegevallen wél tot totale restauraties leidden. De molenmakerij stelde een begroting voor de bedoelde aanvulling op. Deze, gedateerd 23 april 1975, kwam uit op een bedrag van f25.000.-.

Bij deze begroting tekenen we aan dat rekening moet worden gehouden met inmiddels ingetreden prijsverhogingen.

Verder merken we op:

- het molenerf moet worden geëgaliseerd; nieuwe kruipalen en twee nieuwe kruikettingen zijn nodig;
- nieuw touw is nodig voor de handbediening van het luiwerk en voor de trekstop;
- één constructiebalk moet worden aangetrokken en met ijzer worden verstevigd;
- de eerste zoldervloer moet mede naar aanleiding van baldadigheid worden uitgestukt;
- de steenzoldervloer moet worden vernieuwd;
- er moet weer een steenlichter in;
- er moet een stelpost worden opgenomen voor het maalvaardig maken van de molen.

Groningen,
25 mei 1978.

De secretaris van de Provinciale
Groninger Molencommissie.

PROVINCIAAL BESTUUR VAN GRONINGEN

Nr. 16100/47, 1e afdeling.

Aan burgemeester en wethouders
der gemeente Groningen,
Stadhuis, Grote Markt 1,
Groningen.

BIJLAGEN: 1.

ANTWOORD OP

ONDERWERP: restauratie standermolen Ter Haar.

GRONINGEN, 27 juni 1978.
Postbus 610.

verzonden: 6 JULI 1978

Wij voelen ons genoodzaakt de situatie die ontstaan is rond een eventuele restauratie van de standermolen te Ter Haar, onder uw aandacht te brengen. Uit een verslag, dat wij van de Provinciale Groninger Molencommissie ontvingen, en waarvan een kopie bij deze brief is gevoegd, bleek ons, dat spoedige restauratie om meer dan één reden gewenst is. Met name het aspect veiligheid baart zorgen.

Het is ons bekend, dat de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, zij het onder voorbehoud, in 1981 een rijkssubsidie in het vooruitzicht heeft gesteld. Onder deze omstandigheden is het voor de provincie mogelijk te subsidiëren. Ook kan de gemeente (Vlagtwedde) haar subsidie via de verfijningsregeling terugontvangen. Het is alleen nodig dat voor het rijksdeel van de subsidie een voorfinanciering geregeld wordt. Wellicht is hierover een gesprek tussen u, de gemeente Vlagtwedde en bijvoorbeeld het plaatselijke V.V.V. mogelijk. De meerkosten, die een restauratie over 3 of 4 jaar met zich meebrengt, zijn vermoedelijk hoger dan de kosten van een voorfinanciering. Verder wijzen wij u er op dat, als de geldelijke verantwoording na restauratie bij de Rijksdienst wordt ingediend, in de praktijk vaak eerder wordt betaald dan het jaar, waarvoor de subsidie formeel is toegezegd.

Wij

1056 M 126

AAN:

het College van
Gedeputeerde Staten
der provincie Groningen.

standermolen
te Ter Haar

31 mei 1978.

Ter toelichting op de toestand van de windkorenmolen te Ter Haar, die ons met toenemende zorg vervult, doen wij u bijgaand toekomen:

- a. Een verslag van de inspectie aan de standermolen op 24 mei 1978;
- b. Diverse gegevens over deze molen.

Naar aanleiding van hetgeen wij onder a omtrent „veiligheid“ hebben bevonden achten wij een herstel van de molen urgent.

Wij hebben de indruk dat de gemeente Groningen wat te pessimistisch heeft gereageerd op de beschikking van C.R.M. van 23 september 1977, nr. 2064, daar deze - gezien het totale beeld van de rijkssubsidiëring van molenherstel - eigenlijk een gunstige is. Uit de praktijk is bovendien bekend dat na het indienen van de geldelijke verantwoording de eindafrekening door het rijk wel eerder plaatsvindt dan in het genoemde jaar, in dit geval 1981.

Overigens maakt deze beschikking het de gemeente mogelijk te werken met de verfijningsregeling voor monumenten en gebruik te maken van de gebruikelijke provinciale subsidie.

Bovendien kan de gemeente in overweging worden gegeven zich te wenden tot het H.S. Kamingafonds te Groningen en het Prins Bernhardfonds te Amsterdam, p/a de Vereniging De Hellandsche Molen, Prins Hendrikkade 108-114, 1011 AK Amsterdam.

Wat de kosten van het jaarlijkse onderhoud betreft kan, afgezien van hetgeen wij opmerkten in het vorenbedoelde verslag, worden meegedeeld dat voor een werkende molen een hoger plafond wordt aangehouden bij de toepassing van de subsidieregeling voor het onderhoud. Maar ook overigens is het doen functioneren voor de molen een groot belang. Onzes inziens is er voor de gemeente aanleiding zich te verstaan met de Vereniging van Vrienden van de Groninger Molens, postbus 213, 9700 AE Groningen.

Wij geven u in overweging bij het gemeentebestuur van Groningen aan te dringen op een spoedig herstel van de standermolen te Ter Haar, voorzover nodig met gebruikmaking van de onder a en b bedoelde gegevens.

Het is wenselijk dat - voerafgaand aan een opdracht aan de molenmaker - een nieuwe begroting wordt opgesteld. Voor het opmaken van dergelijke begrotingen bestaat een samenwerking tussen de rayon-opzichter van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en het technische lid van onze commissie.-

Namens de Provinciale
Groningen Molencommissie:

(secr.)

(viz.)

Prins Hendrikkade 108
1011 AK Amsterdam
Tel. 020 - 23 87 03

Giro: 113590
Bank: A.B.N.
Amsterdam
rek.nr.: 54.95.31.556

DE HOLLANDSCHE MOLEN

Vereeniging tot behoud van
molens in Nederland

Uw brief:

Uw kenmerk:

Ons kenmerk: dK/Ste

Onderwerp: standerdmolen
te Ter Haar,
gem. Vlagtwedde

De heer B. Jongsma,
secretaris van de Groninger Molencommissie,
Postbus 630,
GRONINGEN.

Amsterdam, 16 augustus 1978.

Zeer geachte heer Jongsma,

Onlangs werd ik telefonisch benaderd door de heer J.G. Koeman uit Bourtange, die vervolgens schriftelijk medewerking vroeg met betrekking tot de verplaatsing van de standerdmolen te Ter Haar in de gemeente Vlagtwedde naar de vesting Bourtange.

Oorspronkelijk zou deze standerdmolen daar vandaan komen zodat op historische gronden de molen te Bourtange beter verantwoord zou zijn dan zoals thans het geval is.

De stad Groningen, die de molen in eigendom heeft, zou bereid zijn de molen over te doen terwijl B. en W. van Vlagtwedde, waaronder ook Bourtange ressorteert, een welwillende houding zouden aannemen.

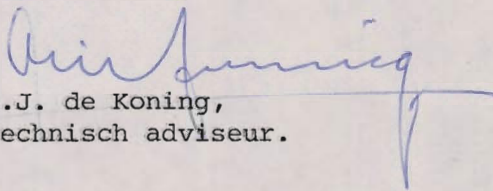
Volgens informatie zou de molen thans weleens schade leiden door kwaadwilligheid waarop moeilijk controle is uit te oefenen. Mede om deze reden zou de molen een zekerder toekomst beschoren zijn bij eventuele verplaatsing.

Aangezien het hier een principiële uitspraak betreft zou ik het op prijs stellen deze vraag aan de orde te stellen in de vergadering van de Groninger Molencommissie, waarbij ook het rijk tegenwoordig is, zodat via een algemene gedachtenwisseling een standpunt kan worden geformuleerd.

In dit verband zal ik gaarne van u vernemen wanneer de e.v. bijeenkomst van de molencommissie zal plaatsvinden en of bovenbedoelde aangelegenheid als punt op de agenda kan worden gebracht.

Met belangstelling zie ik uw bericht tegemoet.

Met de meeste hoogachting,

A.J. de Koning,
technisch adviseur.

1042 M 126

1042 M 126.

AAN:

De Heer A.J. de Koning,
Technisch Adviseur van de
vereniging De Hollandsche Molen.

— 164008

standerdmolen
te Ter Haar

// september 1978.

Zeer geachte Heer De Koning,

Ten antwoord op uw brief d.d. 16 aug. 1978 bevestig ik dat er zeker aanleiding bestaat de standerdmolen te Ter Haar op de volgende vergadering van de Provinciale Groninger Molencommissie te bespreken.

Evenwel lijkt de vraag of de molen zal moeten worden behouden op de huidige plaats dan wel zal worden verplaatst naar Bourtange niet meer actueel. De gedachte tot verplaatsing werd in de 91-ste vergadering onder molennr. 126 aan de orde gesteld. De Molencommissie bracht over de wenselijkheid en mogelijkheid tot verplaatsing een advies uit, alsook de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Zoals uit de bijgaande stukken blijkt gaan de gedachten uit naar verbetering van de molen op de plaats waar hij nu staat. Uit een der bijlagen (brief d.d. 9 januari 1978) blijkt dat het gemeentebestuur van Groningen dit standpunt heeft overgenomen en bekend heeft gemaakt bij de Stichting Vesting Bourtange.

Het ging ons en andere molenvrienden aan het hart dat niet meer wordt gedaan aan het behoorlijk in stand houden van deze - voor het noorden - unieke molen. Zoals uit verdere bijlagen blijkt is op dit punt onlangs nieuwe aan drang op het gemeentebestuur van Groningen uitgeoefend.

Misschien bestaat er aanleiding dat ook van de zijde van uw vereniging aan drang wordt uitgeoefend.

Naar ik hoop ben ik u met vorenstaande inlichtingen van dienst geweest.

Bijln: 1. brief 28/1/77 B&W Gron.

2. ons antwoord 10/7

3. br. 9/1/78 B&W / Vesting Bourtange

4. onze br. 31/5/78 met verslag 24/5 en aenv. fegevens molenboek 24/5

5. br. 27/6/78 van f&f / B&W Gron.

Met vriendschappelijke groet,

(secc.)

Prins Hendrikkade 108
1011 AK Amsterdam
Tel. 020 - 23 87 03

Giro: 113590
Bank: A.B.N.
Amsterdam
rek.nr.: 54.95.31.556

DE HOLLANDSCHE MOLEN

Vereeniging tot behoud van
molens in Nederland

Uw brief:

Uw kenmerk:

Ons kenmerk: dK/Ste

Onderwerp: standerdmolen te
Ter Haar

Aan het College van Burgemeester en
Wethouders der Gemeente Groningen

Grote Markt 1

9712 HN GRONINGEN

Amsterdam, 25 oktober 1978.

Hooggeacht College,

Onlangs werden wij van belangstellende zijde geïnformeerd over de toestand van de standerdmolen te Ter Haar, eigendom van uw gemeente, die noodzakelijk reparatie dient te ondergaan.

Hierbij werden wij ook geconfronteerd met de mogelijkheid de molen te verplaatsen naar één van de bolwerken van de vesting Bourtange, doch uit overleg met de Groninger Molencommissie is wel gebleken, dat handhaving van de standerdmolen ter plaatse om verschillende redenen de voorkeur verdient.

Nu men zich hierover heeft uitgesproken is het o.i. van groot belang, dat thans maatregelen tot verder behoud op de huidige plaats worden genomen ten einde deze vrijwel geheel houten molen voor de ondergang te behoeden.

Mèt de Groninger Molencommissie kunnen wij verklaren, dat het hier om een historisch bijzonder type molen gaat. Verspreid over geheel Nederland komen nog slechts 40 exemplaren van de standerdmolen voor. De molen te Ter Haar is de enig overgeblevene van dit type in de drie noordelijke provincies. Wij zouden het daarom zeer op prijs stellen wanneer de waarde van dit oude maalwerktuig door u wordt onderkend en u met ons zoudt willen streven naar behoud.

Mocht voor de restauratie een beroep op particuliere fondsen nodig blijken dan vindt u ons gaarne bereid hierbij de helpende hand te bieden. Wij denken dan aan het Prins Bernhard Fonds te Amsterdam en de ANWB te 's-Gravenhage.

Uw berichten zien wij met belangstelling tegemoet.

Met de meeste hoogachting,

mr G. van der Flier, voorzitter.

dr ir R. van de Waal, secretaris.